

A sóhajárat megállói

Polgár Kristóf: *Hamlet Retúr*,
Előretolt Helyőrség Íróakadémia,
Budapest, 2019.

Varga Bianka
(1995, Karcag)
a PPKE BTK hallgatója,
Kunhegyesen él

Az Előretolt Helyőrség Íróakadémia által több kötet is megjelent az utóbbi időben, közöttük is egyedi színfoltnak mutatkozik azonban Polgár Kristóf *Hamlet retúr* címmel debütáló verseskötete. „Az első lépések mindig nehezek” – mondhatnánk közhelyesen. Nem véletlenül nehéz megállapítani még ilyenkor, hogy mégis ki a jó költő, vagy milyen a jó vers. A befogadó mindig izgatottan vesz a kezébe egy újonnan megjelent kötetet, pláne, ha pályakezdőről van szó. Eközben az író is izgul, mégis milyen fogadtatás várja az ő munkáját. Erről a szorongásról viszont a kötet nem árulkodik, sőt, Polgár Kristóf érces határozottságú bemutatkozásával erős kezdésnek lehetünk szemtanúi. Bár a három ciklusba gyűjtött versekben különböző költői hangokat igyekszik megszólaltatni a szerző – amelyet akár a szárnypróbálgatás jeleinek is tulajdoníthatunk –, mégis, ez a furcsa és egyedi diverzitás a kötet egészét is összetartja. Mindemelllett a költői karakter mellé párosuló színészi jelenlét hatalmas előnyt jelent a versek számára: ettől lesznek igazán érdekesek, ettől

válnak valami mássá és izgalmassá. A költő színészi voltáról legmarkánsabban az első ciklus (*Menj vissza a színpadra*) árulkodik, ahol a színházi és érettségi élményeinkből megmaradt drámai karaktereket formálja át egy kicsit, ironikus és játékos hangot megütve helyezi magát szereplírába. Találkozhatunk itt olyan régről ismert karakterekkel, mint Rómeó és Júlia, megjelenik híres és végtelen szerelmük, ahol végül a vers szerint csak Erósz munkálkodik, de ilyen a Lady Machbethhez írott „*semmi fölösleges szentimentalizmussal*” megfűszerezett, csaldott hangvételű levél. Megidéződnak mitológiai karakterek, akár csak a nőcsábász Zeusz, de említhetnénk a huszár képébe bújt Dionüszoszt, vagy az Ovidius *Átváltozások* című művéből ismert Pügmaliónt is.

Ugyanakkor ez az első ciklus csak bevezetőként szolgál a másik kettőhöz, felkészít minket arra, hogy megértsük azok valós mondanivalóját. Hiszen ezek az alternatív átértelmezésben megmutakozó karakterek közelebb hozzák a hétköznapjainkhoz a drámai hősöket: őket

vizsgálva feltárhatjuk saját életünket. Mindezek ellenére a másik két ciklus versei másfajta gondolkodásra készítetnek, és mi tagadás, ellentétes érzelmeket ébresztettek bennem. Egyrészt azt az antropológiai teljes valóságot célozza meg ezzel a színész-költő, ahol könnyen tanulmányozhatóvá válik az emberi jellem, másrészt nonkonformista hangot üt meg, amellyel kizökkenti olvasóját a teljes elmélyedésből. A drámákból olyan eseményeket vagy eseménytelenségeket választ, amelyek leképezik a valóságot. Ezeknek a cselekvéseknek általában a színész az alanya, ő tükrözi le azokat az archetípusokat, amelyeket hétköznapi emberként mi magunk is megteszünk.

Mindezen túl figyelemreméltó a versek közötti átjárás, a mitológus karakterek demitizálása: hétköznapi emberek bőrébe bújnak, és átlépnek a szürke mindennapokba, amelyeket giccsel igyekeznek megtölteni, és letéve az asznapi szerepeiket, „a tükör előtt próbálom / kiizzadni az attitűdöt” (*Mindig ott marad*) – teljesen átlényegülhetek saját maguk legsekélyesebb másává, és teljesen a *Délutáni órának* vethetik magukat alá.

A második ciklusban (*Pikkelyek nélküli angyal*) megjelenik a metafizikai válság, a jó és rossz közötti vívódás, hogy mégis miképpen tudom magam definiálni időben és térben. Lelki labirintus rajzolódik ki. A démon jelenléte – amely a kalapos alakkal rokonítható – válik a ciklus meghatározó elemévé, amelyet egy apokaliptikus vízió követ a *Fehér fal* című versben. Ez vezet át minket a *Film noir* címet viselő harmadik versciklusba. Látványos a tudatosság. Átvergődött minket az ember legnagyobb

kérdésein, kifejezetten torz és lelombozó valóságba vezet. Tükröt állít az unottságnak, a kiemmizett erotikának. Az erős gondolatiság, a kifejezetten direkt és nyers költői képek boszszankodóvá tesznek minket az amúgy is csalódottságokkal teli jelenünkben. Általános megállapításokat tesz: a társadalom nagy része

megelégszik a felszínes örömmel, ilyenekké válnak a párkapcsolatok, ilyené válik egy kávé, az emberek pedig beérik a pancsolt lőrével, a minőség már nem kell nekik. A fogyasztói társadalom unalmas karakterét rokonítja egy olyan szerelmi viszonytal, ahol a felek csak gyötörődnek, a testi kontaktus fontos számukra, de a lelki közelség csak másodlagos.

Ezt az egész szellemi hullámvasutat pedig ténylegesen egy vonatút zárja közre: a mű elején Helsingörbe visz minket a költő (*Opheliát szerettem*) a hajnali gyorssal, ahol azonban már meg is váltja a retúrjegyet, vesz egy bagót, és indul is. A harmadik ciklus végén pedig a 618-as IC-n (Zak) találkozunk egy potyautas belső monológjával, akinek még rágyújtani sem lehet, és akinek az alföldi táj is csak unalmas változatlanságot mutat. Az utazás – akár vonaton, akár buszon – olyan vissza-visszatérő elem, amelyet többször az ellenőr lidérces alakja kísér.

Polgár Kristóf első kötetében általános műveltségünk felidézésével hív minket tánkra: ha rideg hangon is, de határozottan szeretne bevinni minket abba a valóságba, ahol se a mitológia, se a reneszánsz költemények nem állnak olyan távol a jelenünktől, mint ahogy mi azt hajlamosak vagyunk feltételezni.

Varga Bianka

Trianon anzix XXXV.